

Dosarul nr. 2ra-17/22
2-20122534-01-2ra-11012022

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru – S. Vasilache
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău – A. Malîi, I. Dutca, M. Guzun

ÎNCHEIERE

16 februarie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Maria Ghervas

examinând admisibilitatea recursului declarat de Gheorghe Străisteanu,
în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de
Gheorghe Străisteanu împotriva lui Andrei Chicu cu privire la constatarea
încălțării dreptului de a nu fi supus la tratamente degradante și repararea
prejudiciului moral,

împotriva deciziei din 27 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin
care s-a respins apelul declarat de Gheorghe Străisteanu și s-a menținut hotărârea
din 02 martie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, prin care s-a respins
acțiunea ca neîntemeiată,

constată:

La 30 septembrie 2020, Gheorghe Străisteanu a depus prin poștă cerere de
chemare în judecată împotriva lui Andrei Chicu cu privire la constatarea
încălțării dreptului de a nu fi supus la tratamente degradante și repararea
prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii a invocat că este administratorul societății cu
răspundere limitată „Inima Codrului”, care gestionează o terasă de vară în parcul
„La Izvor”.

La 24 iulie 2020, Andrei Chicu, aflându-se la terasa de vară gestionată de
societatea cu răspundere limitată „Inima Codrului” și fiind în stare de ebrietate
avansată, a agresat și înjurat persoanele aflate pe teritoriul acesteia, inițind un
conflict.

Reclamantul a menționat că, în calitate de administrator, i-a făcut observații
lui Andrei Chicu și l-a atenționat să se calmeze, însă, ultimul l-a agresat verbal,
înjurându-l și numindu-l cu cuvinte umilitoare într-un loc public și în prezența
mai multor persoane. Toate acțiunile ilegale comise de Andrei Chicu au fost
documentate și probate prin înregistrări video. Astfel, a fost nevoit să apeleze la
poliție, care s-au prezentat la fața locului și au documentat cazul.

La 31 august 2020, în privința lui Andrei Chicu a fost întocmit un proces-verbal cu privire la contravenție, aplicându-i acestuia o amendă în mărime de 400 de lei, conform prevederilor art. 354 din Codul contravențional.

Totodată, prin ordonanța agentului constatator din 31 august 2020, Gheorghe Străisteanu a fost recunoscut în calitate de victimă în cadrul procesului contravențional pornit pe faptele ilegale ale lui Andrei Chicu.

Gheorghe Străisteanu a indicat că, prin acțiunile ilegale ale lui Andrei Chicu, a fost supus la tratamente degradante, deoarece a fost înjurat în loc public, umilit și înjosit, fapte ce i-au provocat suferințe psihice, manifestate prin sentimentul de anxietate, stres, neliniște, perturbare a vieții, disconfort și retrairi, imposibilitatea savurării modului obișnuit de trai, sentimente de incapacitate de a se bucura în modul convenit de garanțiile prescrise de lege, sentimente de frustrare, nedreptate, umilință, nervi, griji și afectare sufletească.

La 11 septembrie 2020, a expediat în adresa lui Andrei Chicu somație, care a fost recepționată la 15 septembrie 2020, prin care a solicitat repararea benevolă a prejudiciului în sumă de 5 000 de lei, cauzat prin contravenție. Însă, nu a primit răspuns la somație.

Astfel, reclamantul a considerat că, deși, Andrei Chicu a recunoscut comiterea faptei ilegale, neîntemeiat a refuzat să-i repare prejudiciul material și moral cauzat prin acțiunile sale prejudiciabile.

Reclamantul Gheorghe Străisteanu a solicitat prin cererea de chemare în judecată constatarea încălcării dreptului său de a nu fi supus la tratamente degradante, încălcare comisă de Andrei Chicu; încasarea de la Andrei Chicu în beneficiul său a sumei de 5 000 de lei, cu titlu de reparare a prejudiciului moral cauzat prin încălcarea dreptului de a nu fi supus la tratamente degradante.

Prin hotărârea din 02 martie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, s-a respins acțiunea ca fiind neîntemeiată (f.d. 38).

La 05 martie 2021, Gheorghe Străisteanu a depus prin intermediul oficiului poștal cerere de apel motivată împotriva hotărârii din 02 martie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru (f.d. 42-53, 55).

În atare circumstanțe, completul consideră că, la demararea căii de atac în ordine de apel, Gheorghe Străisteanu a respectat modul și termenul prevăzut la art. 362 din Codul de procedură civilă.

Prin decizia din 27 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de Gheorghe Străisteanu și s-a menținut hotărârea din 02 martie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru (f.d. 81, 82-88).

În consolidarea soluțiilor, instanțele inferioare au reținut că din circumstanțele speței și probele administrate și cercetate nu se atestă temei de drept prin prisma cadrului legal național și nici prin prisma art. 3 CEDO, invocat de reclamant, ca să fie admisă pretenția privind constatarea încălcării de către Andrei Chicu a dreptului lui Gheorghe Străisteanu de a nu fi supus la tratamente degradante.

Instanțele inferioare au învederat că tratamentele degradante pot fi comise doar de persoanele publice în exercitarea atribuțiilor de serviciu (agenții forțelor de ordine; alți agenți ai statului la nivel central și local; poliția sau alte servicii similare ale statului). În speță, însă, Andrei Chicu nu este subiect de drept al tratamentelor degradante, deoarece nu este nici persoană publică și nici persoană care exercită atribuțiile unei autorități publice sau orice altă persoană care

acționează cu titlu oficial ori cu consimțământul expres sau tacit al unei asemenea persoane publice.

Succesiv, instanțele inferioare au considerat că pretenția privind repararea prejudiciului moral este subsecventă pretenției principale privind constatarea încălcării dreptului de a nu fi supus la tratamente degradante de către pârât. Astfel, odată ce instanța a ajuns la concluzia netemeinicii pretenției principale, urmează a fi respinsă și cea subsecventă.

La 17 decembrie 2021, Gheorghe Străisteanu a declarat recurs, prin intermediul oficiului poștal, împotriva deciziei din 27 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea integrală a deciziei recurate și a hotărârii din 02 martie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cu adoptarea unei decizii noi, prin care să fie admisă integral acțiunea în sensul pretențiilor formulate în cererea de chemare în judecată (f.d. 92-101, 103).

În motivarea recursului a reiterat temeiurile de fapt și de drept ale cauzei și a transpus constatările și concluziile Curții Supreme de Justiție într-o cauză cu obiect similar (2ra-1227/19), invocând suplimentar că instanțele inferioare au aplicat eronat normele de drept material și procedural, au ignorat intenționat Recomandările Curții Europene a Drepturilor Omului și ale Plenului Curții Supreme de Justiție.

La 11 ianuarie 2022, Curtea Supremă de Justiție a notificat intimatului copia recursului declarat de Gheorghe Străisteanu împotriva deciziei din 27 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, explicându-i dreptul de a depune referință asupra acestuia. Însă, până la examinarea admisibilității recursului, intimatul nu a făcut uz de dreptul său procedural și nu a depus referință în care să-și expună poziția procesuală pe marginea criticilor formulate în recurs (f.d. 107).

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul de admisibilitate al Colegiului civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil, din motivele ce succed.

În conformitate cu articolul 440 alin.(1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nicio referire cu privire la fondul recursului.

Completul de admisibilitate al instanței de recurs subliniază că, un stat care dispune de instanțe de recurs are obligația să se asigure că justițiabilii săi se bucură de principiile unui proces echitabil prevăzute la articolul 6 § 1 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (a se vedea cauza Lebedinschi v. Republica Moldova, 16 septembrie 2015, § 32; cauza Sultan v. Republica Moldova, 05 iunie 2018, § 24).

În aceste condiții, procedura de admisibilitate a cererii de recurs va fi efectuată și analizată prin prisma articolului precitat, care cuprinde, în mod particular, dreptul de acces la justiție și dreptul de a fi auzit.

Cu privire la primul aspect, instanța de recurs observă că dreptul de acces la un tribunal poate fi limitat, inclusiv în cazul admisibilității contestațiilor înaintate prin intermediul căilor de atac, pentru că prin însăși natura sa, recursul trebuie reglementat de către stat, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere.

În acest sens, criteriile pentru autorizarea unei cereri introduse pe o cale de atac extraordinară pot fi mai stricte decât condițiile instituite pentru o cale de atac ordinară (a se vedea *inter alia* cauzele Marc Brauer v. Germania, 01 septembrie 2016, § 34; Miessen v. Belgia, 16 octombrie 2016, § 64; Samardžić v. Croația, 20 iulie 2017, § 28; Zubac v. Croația (Marea Cameră), 05 aprilie 2018, § 82).

Așadar, prin prisma articolului 433 din Codul de procedură civilă, completul de admisibilitate verifică dacă actul judecătoresc de dispoziție recurat poate constitui obiectul recursului, dacă cererea dedusă judecății este formulată de persoana îndreptățită, dacă aceasta nu a fost depusă în mod repetat și dacă a fost declarată în termen.

Prin urmare, obiectul prezentei cereri se referă la decizia din 27 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, care intră în categoria de acte specificate în articolul 429 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

Succesiv, completul de admisibilitate notează că, în cazul în care, dreptul de acces la justiție este limitat fie de lege, fie de fapte, instanțele naționale trebuie să verifice dacă aceste restricții au redus esența dreptului și, în special, dacă ele urmăresc un scop legitim și dacă există o legătură rezonabilă de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul care trebuie îndeplinit (a se vedea cauzele Levages Prestations Servicii v. Franța, 25 octombrie 1996, § 40; Tricard v. Franța, 10 iulie 2001, §§ 29, 33; Freitag v. Germania, 19 iulie 2007, § 37; Marc Brauer, 01 septembrie 2016, § 34).

Articolul 434 din Codul de procedură civilă prescrie că, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

În conformitate cu art. 111 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, termenul de procedură se instituie prin indicarea unei date calendaristice, datei comunicării actului de procedură, a unei perioade sau prin referire la un eveniment viitor și cert că se va produce. În ultimul caz, actul de procedură poate fi efectuat în decursul întregii perioade. Dacă începutul curgerii termenului este determinat de un eveniment sau moment în timp care va surveni pe parcursul zilei, inclusiv de comunicarea actului de procedură, atunci ziua survenirii evenimentului sau a momentului nu se ia în considerare la calcularea termenului.

Normele procedurale referitoare la termenele pentru căile de atac sunt, înafara oricărui dubiu, menite să asigure buna administrare a justiției și respectarea, în special, a principiului securității juridice. Persoanele vizate trebuie să se aștepte ca aceste reguli să fie aplicate (a se vedea cauzele Tricard v. Franța, 10 iulie 2001, § 29; Nicolae Popa v. România, 09 decembrie 2014, § 16; Tence v. Slovenia, 31 mai 2016, § 31). Mai mult, CtEDO a statuat că, în cazul în care termenul pentru o cale de atac ordinară este prelungit după o perioadă considerabilă de timp, o astfel de decizie poate încălca principiul securității juridice (a se vedea cauzele Ponomaryov v. Ucraina, 03 aprilie 2008, § 41; Ustimenko v. Ucraina, 20 octombrie 2015, § 47).

Conform extrasului din poșta electronică cu adresa de e-mail „ana.rosu@justice.md”, decizia motivată din 27 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău a fost comunicată electronic lui Gheorghe Străisteanu în data de 10 decembrie 2021 (f.d. 89).

Astfel, completul de admisibilitate consideră în termen recursul declarat de Gheorghe Străisteanu la 17 decembrie 2021 împotriva deciziei din 27 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău.

Succesiv, completul de admisibilitate evocă faptul că, în conformitate cu articolul 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sînt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

(2) Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

(3) Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;

b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;

c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;

d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;

e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;

f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(4) Săvârșirea altor încălcări decît cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

(5) Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

Conform articolului 433 din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care:

a) recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4);

a¹) recursul este depus împotriva unui act ce nu se supune recursului, cu excepția cazurilor prevăzute la art. 429 alin. (5);

b) recursul este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art. 434;

c) persoana care a înaintat recursul nu este în drept să-l declare;

d) recursul se depune în mod repetat după ce a fost examinat.

In concreto motivelor inserate în cererea de recurs, completul de admisibilitate le apreciază ca fiind lipsite de substanță și care nu pot fi acceptate. Or, recursul împotriva deciziei instanței de apel este o cale de atac de drept,

vizând în exclusivitate legalitatea actului de dispoziție contestat. Însă, din analiza cererii de recurs depuse de Gheorghe Străisteanu rezultă că acesta nu a evidențiat memoriul ilegalității și netemeinicii deciziei recurate, limitându-se la reiterarea circumstanțelor faptice ale cauzei.

În acest sens, completul de admisibilitate menționează faptul că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici care, circumscrise fiind motivelor de recurs îngăduite de lege, sunt de natură a învedera ilegalitatea hotărârii. Respectiv, nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor faptice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea motivelor de ilegalitate pe care se întemeiază, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului însemnând nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Aderent, recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, condiția legală a dezvoltării motivelor de recurs implicând determinarea greșelilor anume imputate instanței de apel, o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează.

La caz, completul de admisibilitate vădește că, argumentele invocate în cererea de recurs, după esența lor, pot fi încadrate în temeiurile aplicabile doar procedurii de apel și nu se regăsesc în articolul 432 din Codul de procedură civilă, aplicabil recursului. Ba mai mult ca atât, acestea au fost deja supuse examinării și aprecierii de către instanța de apel prin prisma articolului 130 din Codul de procedură civilă, fiindu-le oferite concluziile de rigoare și, prin urmare, nu urmează a fi reiterate în ordine de recurs.

Ipotezele relevate certifică în mod clar caracterul lipsit de substanță al recursului declarat, deoarece Gheorghe Străisteanu nu a invocat niciun argument plauzibil în vederea justificării ilegalității deciziei instanței de apel. Astfel, se evidențiază caracterul declarativ al recursului, deoarece este lipsit de conținut și desprinde simplul fapt al dezacordului recurentului cu soluția dată de instanța inferioară, precum și lipsa temeiurilor legale de declarare a recursului.

În acest sens, completul reamintește că în jurisprudența sa, Curtea Europeană a precizat că dreptul de a fi auzit în combinație cu dreptul la un recurs efectiv sunt în primul rând chestiuni de reglementare în dreptul intern și este în principiu, competența instanțelor să evalueze motivele de admisibilitate a unei cereri de acest tip (*Doorson v. Olanda*, 26 martie 1996, § 67). La acest capitol instanța de recurs reține că recursul declarat de Gheorghe Străisteanu nu s-a bazat exclusiv pe chestiuni de drept, ce ar cuprinde încălcări esențiale sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural, iar ca urmare nu corespunde cerinței de a fi „efectiv”, fiind lipsit de șanse de succes și nu este capabil să ofere îndreptarea situației din decizia recurată.

Subsidiar, completul de admisibilitate relevă că, în condițiile din speță, cererea de recurs a fost depusă după ce Gheorghe Străisteanu a avut posibilitatea de a fi auzit de o instanță de fond și de o instanță de apel, fiecare dintre care a avut deplină jurisdicție (a se vedea *mutatis mutandis* „*Levages Prestations Services*” v. Franța, cererea nr.21920/93 din 25 octombrie 1996, §§ 48-50).

Prin urmare, instanța de recurs apreciază că recurentului i-a fost asigurat dreptul de acces la o instanță și dreptul de a fi auzit combinat cu dreptul la un recurs efectiv. De fapt, în cazul când nu există suspiciuni privind încălcarea

echității procedurii din perspectiva art. 6 § 1 din CEDO, rezultă că participanții au reușit să pună în discuție în fața instanțelor toate observațiile și raționamentele pe care le considerau necesare în vederea apărării punctului său de vedere (Blücher v. Cehia, cererea nr. 58580/00 din 11 aprilie 2005, §§ 65-67)

Din considerentele menționate și având în vedere faptul, că instanța de apel a examinat cauza sub toate aspectele, a verificat și a apreciat corect probele prezentate, a aplicat și interpretat elocvent normele de drept material și procedural, iar argumentele invocate în recurs nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, completul de admisibilitate al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, în unanimitate, ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de Gheorghe Străisteanu împotriva deciziei din 27 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, în baza articolului 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu art. 431 alin. (2), art. 433 lit. a) și art. 440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Gheorghe Străisteanu împotriva deciziei din 27 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Galina Stratulat

Maria Ghervas